

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanie opoldne, večerno izdanie pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ z novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 Vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponto della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanie).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglaš in poslanice
se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gl. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kdo bo državni poslanec?

Volitve volilnih mož so pričele ta teden. Volilni boj pa še ni dovoljno razvit ne določeno označen, ker pravih kandidatov še ni v ospredje.... Prišla so sicer na tapet nekatera imena, a v njihovem imenu se volilni boj še ne bije..... Kar je dandanes volilne borbe zunaj po deželi, se vrši le bodisi pod pritiskom klerikalizma ali pod zastavo napredne „Sočine“ stranke. Kar je borbe pod „Sočino“ zastavo, je po ogromni večini spontan izraz ljudskega prepričanja. Mi se nismo vrgli v ta boj z vso silo; kar smo storili, je le čin dolžnosti, katero nam nalaga strankarsko stališče, to pa zagadadel, ker se nahajamo v prehodni dobi in nam je vsejedno, za koga se volilci tačas izrečejo — le huj-skačev ne maramo! Svobodomiselneja, napredna, radikalna struja se je začela šele letos prosteje gibati. Pojmi se niso povsod dovolj jasni..... ako bi torej naša stranka zmagala že ob tej priliki, bi značila ta zmaga kar naravnost neverjetno silo svobodomiselne ideje, katere se naše ljudstvo oprijemlje kakor rnilne vejice iz sužnjosti dosedanjega političkega varuštva. Mi verujemo, da je že zdaj mogoča popolna zmaga tudi brez posebnih naporov. Zato pa opozarjamo svoje somišljenike, naj pazijo, da bodo izvoljeni naši volilni možje.

O kakem pravem kandidatu danes še ni mogoče govoriti. Oglejmo si pa može, katerih imena so bila imenovana.

V odborovi seji »Sloge« je prišla v razgovor kandidatura — c. kr. profesorja Berbuča; odbor se še ni izrekel (ker to je sploh naloga volilnega shoda!) »Gorica« pa je spravila v svet nepriznanih, naj bi volili zopet — grofa Alfreda Coroninija! Komedija! Grof C. se je odpovedal brez pravega razloga in kršil »Slogin« program, na kateri je bil voljen. Ali se je morda v dveh mesecih naučil dovolj slovenski, ali so se »maloštevilni združbarji« med tem potopili v morje, da bi smel grof

C. zopet kandidovati z ozirom na zlo-glasno odpovedno pismo, pod katero je podpisal svoje grofovsko ime in enga-žoval nanj svojo — grofovsko čast?! Dobil je le dobro četrtno zaupnic, a še med temi je prav malo takih, kakoršne je zahteval. dr. Gregorčič v članku, pod kateri je samovoljno postavil podpis »društvo Sloga«. Grof C. kandidovati ne sme več, ako je le še trohice starega aristokratskega poštenja v njem. — Da bi ga volilci zopet volili?! Koliko nepotrebnega dela je napravil grof C. županstvom, koliko stroškov občinam in volilcem! Ali naj ga volijo, da se bo ta grofov šport ponavljal od časa do časa? Saj letos ni prvič, da je delal sitnosti z odstopanjem. Da smo propadli v veleposestvu l. 1897., je kriv on sam, ker je bil odstopil in ni hotel kandidovati, dokler ni imel zagotovljene kandidature tudi v kmečkih občinah; potem pa se ni nič brigal za volitev v veleposestvu. Grof C. se je že večkrat kugal in po cele sešije ni šel na Dunaj. Vse prošnje, ustne, pisane in brzojavne, niso nič izdale! Naši volilci v kmečkih občinah so lahko ne-jevoljni, da je odstopil pred časom; ali da bi ga zopet izvolili — tolikega za-ničevanja samega sebe naj se ne zahteva od našega ljudstva! Sicer dr. Gregorčič sam najbolje vé, da z grofom C. ne bo nič! Ali vrgel je v svet njegovo kandidaturo, da bi obviseli na njej volilni možje vsaj v nekaterih občinah. Kedar bi bili volilni možje enkrat izvoljeni, potem bi prišel na dan s prof. Berbučem. Tak manever je dr. Gregorčiču popolnoma podoben. In nanj opozarjamo svoje somišljenike!

Glavni »Goričanski« kandidat je — c. kr. prof. Berbuč. Tega docela nesposobnega strahopetca si privoščimo tedaj, ako bo njegova kandidatura objavljena. Povemo tudi, kakó so se nedavno mislili in govorili o njem razni »narodni voditelji«. Dovolj bodi tu, ako rečemo, da je ta »lovec na mandate« glavni vzročitelj grdega osebnega pohajanja na Goriškem. To je znal, drugače pa je

največja ničla, katero naj bi poslal na-rod na Dunaj? Naj pošlje raje postrežka, ki bo zadovoljen vsaj z nižjo dijetjo! Koristila bosta oba jednako. Niti ena občina se ne ogreva zanj, najmanj nje-gova rojstna, kjer ga dobro poznajo!

»Prim. List« je prvi objavil kan-didaturo odvetnika dr. Jos. Staniča. Spravil ga je v tendenciozno zvezo z našo stranko. Moramo resnici na ljubo povedati, da med dr. Staničem in našo stranko ni zveze, kakor je trdil »P. L.« Mi ga ne šte-jemo med svoje pristaše, kakor bi ga najbrže ne štela nobena stranka, ker je stal doslej sploh vsemu političskemu življenju docela v strani. Govorilo pa se je o samostojni kandidaturi dr. Sta-niča, in taki bi mi »Sočani« — ne nasprotovali. Razlogi so pač različni! Seveda nam ni merodajno to, ali dr. Stanič pridno hodi v cerkev ali ne, tudi nismo gledali njegovih hlib, kakor »P. L.«, marveč ogledali smo si njegove sposobnosti in prednosti, ki ga kakor nalašč za sedanje dobo priporočajo za poslanca. Mož je, lahko rečemo, velik talent; zna biti tudi diplomat ob po-trebi, pa tudi do skrajnosti odločen in brezobziren; gmotno je docela samo-stojen.... Kaj hočemo boljšega kandidata za sedanje dobo? Da bi se skazal v politiki, doslej še ni imel prilike. Morda bi ne bilo napačno, ako bi ga poslal narod na poskušnjo. Ako se ne spo-nese, saj bo največ 3 leta na Dunaju, potem si narod lahko izbere koga dru-gega! — Evo, to so razlogi, da smo nekako zadovoljno sprejeli na znanje samostojno kandidaturo dr. Staniča! Podpirali bi ga seveda le pod goto-vimi pogoji.... tlake ne bomo delali tudi njemu ne. Sumljivo se nam pa zdí, da je prav »P. L.« prvi udaril po dr. Staniču, ko je vendar znano, da je od nekdanj velik prijatelj prav tistega dela duhovščine, katero zastopa »P. L.«, pričeneši pri — škofu dr. Mahnič! Ako le niso tu vmes »Goričanski« prsti! Kaplan Dermastia je pač tu in tam »prvak« med prvaki!

na Nemško. Ko je takó malopridni zvi-jačnejš pomiril svoje sree v tej zadevi, se je zopet nekoliko sprijaznil tudi s svojim pomočnikom, ter ga začel pra-šati o Bici in Ottorinu.

»Važne novice«, je dejal rosatski oskrbnik, ves vesel, da se mu more zopet pridobrikrati. »Videl sem grofo-vega oprodo, kateri, kakor veste, mi je popolnoma udan, in povedal mi je, da, kar je nekaj časa, se v hiši delajo ve-like priprave«.

»Kakšne priprave?«

»Za ženitovanje«.

»Pa grof je privolil? In se ne boji več Marka?«

»Ali je privolil? — On bi gotovo nikoli ni privolil, in tudi Marka se še vedno boji. Pa kaj pomaga, ko je tak božji volk! Deklina je neumna za ti-stega svojega priliznjence, mati se očitno poteguje za njo, in takó bi ne bilo nič čudnega, če bi v kratkem«...

»Tu je treba resno nastopiti«, je po-segel vmes Lodrisio, in na vsak način zabraniti ženitev. Kaja če tudi se je Marko pustil omaniti od dveh lepih oči, vendar ko izvé, da dekle ne more biti njegovo, in da ni nobene pomoči več, bo res divjal, počne tudi kako neumnost,

Isti »P. L.« je privlekel na dan kandidaturo — dr. Jos. vit. Tonklija. Svoje mnenje smo povedali že v »Pri-morecu«. Mi sami zelo dvomimo, da bi vitez Tonkli zopet stopil na opolzko pot nehvaležne politike. Taka rehabilitacija, kakoršna bi si on želel, je danes nemogoča. Enako je izključeno, da bi mogel dati pravno roko dr. Gregorčiču za vse, kar je bilo.... Ako bi se pa ve-čina volilcev izrekla zanj: mi mu no-čemo greniti zadnjih let življenja in ne bomo nasprotovali.

Došli so pa tudi glasovi iz občin, ki odločno zahtevajo, naj kandiduje — dr. Tuma. Mi smo svojo že povedali! Dr. Tuma je neobhodno potreben v Gorici! Nanj bi bilo torej misliti le v skrajnem slučaju. Državnozbornski man-dat bi bil zanj velika žrtev, katero bi doprinesel narodu le tedaj, ako bi bila res potreba.

Dolgi besed kratak konec je toroj popolna nejasnost v pogledu na to najbližjo narodno potrebo: kdo bo državni poslanec? Volilci, premišljajte trezno in le v svojo korist ter potem odločite se!

Ali čimbolj nejasen je pogled na to bodočnost, toliko pozornejši naj bodo naši somišljeniki na volitve volilnih mož. Izvolite si samostojne volilne može, vse drugo bo v redu! Ako jih premaga-mo s takimi volilnimi možmi že letos, bo to uspeh, kakoršnega bi nikdo ne pričakoval. Mi pa, ki poznamo razmere, upamo na dvetretjinsko večino, ako naredé svojo dolžnost vsi napredni, svobodoljubni možje v deželi! Naprej!

Doznali smo, da je imel odbor »Sloge« koncem tedna še jedno sejo, v kateri je bil proglašen — prof. Berbuč, ali le po ostri debati in je komaj prodrla njegova kandidatura. To je kandidata Berbuča takó pretreslo, da je kandidaturo odklonil; čutil je pod zobmi »kisló grozdje«, ko je komaj prodrl celó v »Sloginem« odboru. —

saj ne bo ta prva njegova, a na vse zadnje — daljava, opravi, skrbí in ponos, izvirajoči iz njegovega novega položaja kot gospoda Luccanskega, mu vse preženejo iz glave in on se konečno gotovo potolaži in udá»

»Da povém po pravici«, je zopet poprijel Pelagrua; dekle mi tiči glo-blje v sreu nego mislite vi. In to izvé, da jo je dobil drugi, je prav lahko mo-goče, da začne divjati in besneti kakor še nikoli v svojem življenju. A meni gre še druga po glavi, namreč da bom naj-brže jaz prva žrtev njegove besnosti, češ, da nisem znal preprečiti ženitvi!... In je še nekaj. Prijatelj je nekako ra-zumel, da se novoporočenca takoj umak-neta od tu, in pojdetá, Bog vé kam. Takó nam deklé izgine, a mi ostanemo tu kot pravi čuki. Marko pa, ali zblazni popolnoma, in tedaj zdrvi v pogubo in potegne tudi nas s seboj; ali pa, če mu ostane še mrvica razuma, kaj stori? — Kakor pravite vi, se uda z dušo in te-lesom toskanskim zadevam tudi s tem namenom, da pozabi popolnoma te kraje, ter si izbije iz spomina dogodbé, ki bi mu sicer vedno polnile dušo z gnjevom«.

(Dalje pride).

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—

Italijanski napisal Tommaso Grossi

(Dalje)

Kadar mu je bil Pelagrua zajedno z vestjo o Markovem gospostvu v Lucci prinesel še ono nič menj čudno o nje-govej ljubezni do hčere grofa Del Balzo, je Lodrisio takoj spoznal, da bi utegni Visconte vsled ljubezni še ostati na-vezan na dogodbé v Milanu. Kasneje pa, ko se mu je kazalo, da se vsled pogajanj z Bavarjem popné do take vi-sokosti, kakoršne se poprej pri vsej svojej ošabnosti nikoli ni nadejal, mu je bila otemnela tista misel, kakor obledi lučica v sobi, ako pri belem dnevu okna odpremo. In kakor se tista lučica vnovič prikaže, ter nam svetí, če zopet zapremo okna, ravno takó je prevzetnežu, ko si ni vedel drugače pomagati, zopet zasve-tilo tisto prejšnje upanje, dasi je bilo le majhno in jako oddaljeno.

DVAINDVAJSETO POGLAVJE.

Na večer drugega dne je zopet prišel k Lodrisiu Pelagrua. In, kakor se je bil Lodrisio že sam po drugi poti osvedočil, ga je zagotovil tudi on, da se ni nič pozvedelo o njegovih skrivnih dogovorih z Bavarjem, in da cesar na-merava dvigniti šotore ter pobrati se

Vsled njegove odpovedi je bila včeraj popoldne nujna seja odbora.

Habemus papam!! Današnja »Gorica« je prinesla oklic dr. Gregorčiča v imenu »Sloge«, ki priporoča — jej, o jej! — c. kr. prof. Ivana Berbuča. Dr. Gregorčič mu je dal na pot v javnost tako sprječevalo: akademično izobražen, veren kristijan, zaveden Slovenec; v prizadevanjih vstrajen; v verskem, narodnem in (da potolaži c. kr. oblasti, pred katerimi ima Berbuč grozen respekt!) v dinastično-patrijotičnem prepričanju trden kot skala!

Kakor se vidi, so odborniki včeraj Berbuča potolažili, morda celo s soglasnim sprejetjem njegove kandidature! Več v četrtek! Da ta »k. k. Beschwichtigungshofrath« ne bo izvoljen, to povemo že danes!

Naša narodna organizacija.

(Članek izven uredništva).

V.

Sedaj, ko je ustanovljeno »Trgovsko in obrtno društvo«, je težko razlagati notranjo organizacijo takega društva, da se morda ne utika v spored, po katerem se je društvo ustanovilo in uredilo. Vendar so pričeli naši članki o splošni narodni organizaciji že poprej, predno je društvo stopilo na javno, in so bile te misli že poprej zbrane tako, da jih danes smemo vendar-le objaviti. Te misli odgovarjajo približno točkam §. 2. imenovanega društva.

Prva in glavna naloga »Trgovskega in obrtnega društva« mora biti vodstvo volitev v trgovsko in obrtno zbornico. Kolike važnosti je ta korporacija za goriske Slovence, se je tolikokrat povdarjalo, in vendar moramo danes še enkrat povedati, da je ona odločilni faktor v naši notranji deželni politiki. Poleg dveh poslancev goriskega mesta daje obrtna zbornica ravno po vplivu goriskega mesta še 2 poslance deželni zboru in s tem odločilno večino italijanski stranki. »Trgovsko in obrtno društvo« ima s tem najimenitnejšo ulogo, da povzdiguje trgovski in obrtni stan pribori tudi odločilno večino zastopstvu slovenskega prebivalstva v deželni zboru. — Ako bi »Trgovsko in obrtno društvo« ne imelo nobenega drugega cilja nego edino ta, morali bi vsi javni činitelji v deželi z vso silo zavzeli se za prospah tega društva, ne glede na stranko, bodisi dr. Gregorčič, bodisi dr. A. Pavlica, bodisi — Gabršček-Tuma. Vsled tega imenitnega cilja potrebuje »Trgovsko in obrtno društvo« organa, ki omogoči doseg tega cilja. Vsporediti mora poleg oficijelne trgovske in obrtne zbornice v deželi lastno pisarno, katera po svojem poslovanju približno odgovarja oni trgovski in obrtni zbornici ter objame vse naloge iste, kolikor se sploh dajo izvrševati brez oficijelne podpore vlade. — Gotovo je, da pride »Trgovsko in obrtno društvo« s podporo županov, župnih uradov, trgovcev in obrtnikov do popolnoma istinitnega imenika vseh trgovcev in obrtnikov v deželi, da pozivje njih davčne razrede, znesek davka, približne dohodke, način obratovanja in obratno glavnic. Naloga ni tako težka, ako se trgovci in obrtniki z veliko večino oklenejo novega društva. V interesu njih samih bode, da napovedo vse podatke stvarno in istinito, in omogočijo tako popoln in ugleden imenik, in to tem lažje, ker ta imenik ne bode služil oficijelnim namenom, kakor trgovski in obrtni zbornici ali davčnim organom, marveč bode le zaupnih oseb v vodstvu »Trgovskega in obrtnega društva«. Imajoč popoln stvarni imenik pred seboj, bode »Trgovsko obrtno društvo« tudi natančno vedelo, kake svete dajati zastopnikom trgovstva in obrtništva pri zastopanju v davčnih komisijah in kako voditi volitve v trgovsko in obrtno zbornico. »Trgovsko in obrtno društvo« pri tem ne bode smelo izgubiti izpred oči obrtnikov in trgovcev italijanske narodnosti v mestu Gorici, pa tudi ne onih iz furlanske nižine. Še-le prisposablja davčne razrede itd. obeh strank pride do pravega zaključka, kako in kaj zahtevati od vlade, da se ukrene v prilog naši stranki. Natančneje spuščati se v to vprašanje, nam ne kaže, ker bi preveč zanimalo slavno c. kr. vlado, c. kr. davčnega nadzornika in tukajšno trgovsko in obrtno zbornico. V tej točki se bode zahtevalo od vodstva »Trgovskega in obrtnega društva« največ

zanesljivosti, največ znanja, in to dele samo zahteva jako izobraženo moč, katera ima daljše svrhe pred seboj in porabi z doslednostjo vsako priliko, da se jim bliža.

Pri sestavljanju imenika bode vodstvu »Trgovskega in obrtnega društva« mogoče poizvedeti v različnih težavah, katere se delajo posameznim obrtnikom in trgovcem, pride do znanja posameznih krajevnih razmer in vidi tudi splošen pregled stanja trgovstva in obrtništva v celi deželi. Na podlagi vsega tega statističnega materiala pa bode še-le mogoče vodstvu vplivati na oblasti in javne korporacije s prošnjami, nasveti in pristojbami. S tem postane pisarna tudi za vsakdanje potrebe trgovca in obrtnika vreden zavod. Trgovci in obrtniki bode vedel pri vsakem stanovskem vprašanju, kam se zateči in kje vdobiti brezplačno pomoč. Kolikor več in kolikor boljše pomoči vdobi, toliko bolj bode »Trgovsko in obrtno društvo« združevalo v svoji sredi ves trgovski in obrtni stan; bolj ko bo društvo splošno, večjo moč bode imelo tako, da se lahko reče: najvažnejša naloga pisarne »Trgovskega in obrtnega društva« je ta: pomagati pri drobnem delu trgovcev in obrtnikov. »Trgovsko-obrtno društvo« mora torej gledati, da one 3 fl., ozir. onih 6 fl., katere pobira na leto od trgovcev, tudi v istini z delom poplača. Ako tega načina postopanja »Trgovsko in obrtno društvo« ne izgubi izpred oči, potem sme biti gotovo z uspehi. Za uspehi v pisarni pa pride samo po sebi vse drugo, če bode le imelo vodstvo eno izobraženo, pošteno osebo na razpolaganje, ki ne izgubi pri vsakdanjem pisarniškem poslu izpred oči visje svrhe in končnega cilja. (Konec pride).

O antisemitizmu

(Govor Anatola Leroy-Beaulieu po českem prevodu priredil D. Lončar).

(Dalje).

Kako je prišlo do izpremembe, ki je izprememila ostanke Izraela? Po zgodovini, vsled pregnanstva, najnost — vsled naših postav, ki so dolgo časa tlačile ostanke židov do ghet sredovskih mest. Ko so bili pregnani iz Palestine, vrženi kot izseljenci ali odpeljani v tuje kraje, so bili židje zaprti v mesta. Vsled nasilja so bili primorani opustiti življenje svojih hebrejskih očetov, poljedelsko življenje. Bili so primorani, da postanejo meščani, iskati sredstev za življenje z meščanskim delom. Ta ina svoj izvir v nekaterih vzhodnih krajih morebiti ena glavnih težkoč v tako zvanem semitskem vprašanju. V vzhodni Evropi, v izključno poljedelskih deželah, kjer je zemlja glavno, če ne edino pridelovalno prebivalstva, tu se tlačijo židje, odtujeni polju, v mesta, navadno revna in malo objudena, kjer delajo kristijanom in sami sebi grozno konkurenco. Ker ne morejo vsi dobiti opravila in dela v mestu, gredo na kmete, kjer se pečajo s krošnjarstvom, mešetarstvom, krmarenjem, s konjsko kupčijo, z oderuštvom, sami posli, ki so znani kot nelepi, malo sposobni, da pridobijo spoštovanje in priljubljenost onemu plemenu, ki se z njimi peča. Zaraditega delujejo nekatere krščanske vlade in mnoge židovske družbe na to, da bi se vrnili židje k poljskemu delu. To bi bil za veliki del omikane sveta najlepši, morebiti edini način, kako bi se moglo rešiti židovsko vprašanje. Iz tega razloga sta ustanovila svoje dni ruska cara Aleksandra I. in Nikolaj I. poljedelske židovske naselbine, nekatere izmed njih so še dandanes. Iz tega vzroka je izdala v najnovejši dobi družba, ustanovljena od barona Hirscha, milijone, da naseli v rodovitni Južni Ameriki tisoče poljskih in ruskih židov, ki postanejo poljedelci. Hvalevredno a težko podjetje. To je izmed vseh najtežja izprememba, kajti težko se povrne h kmetiškemu življenju, kdor je bil mestni prebivalec, bodisi Žid ali Arijec. Meščan nikjer rad ne dela. To je, da se tako izrazim, zgodovinski zakon. Pleme nima s tem nič opraviti. Privlačnost mest na žide ne najdemo samo pri Semitih, žalibog vemo iz skušnje, da vedno bolj gine pri našem arijskem prebivalstvu veselje do trdega dela na grudi. Dodati moramo, da bi mnogo modernih židov za delo ne bilo sposobnih. Veliki del bi ne imel zanj dovolj telesnih moči; v dobi mnogih generacij so oslabele množice Izraelitov na vzhodu vsled mestnega življenja, zaprti v ghetah, vsled zakonov med sorodniki in tudi vsled podčlovekane bede, vsled fiziološke revščine, ki kateri se je pridružila i gospodarska beda.

Pustimo t od in preiskujmo, zakaj se nam zdi, da kažejo židje prirojene zmožnosti za nekatera opravila n. pr. za bančne in denarne posle. Ali je to plemenski znak, zapuščina starih Semitov iz Azije? Ponavljam vam to zopet, da stari Hebrejci, židje v Judeji niso imeli nikdar lastnega veselja do trgovine. Kako so prišli do tega? Kdo jim je to vbil v glavo? Moremo reči, da smo bili to mi sami, mi, kristjani, naši srednjeveški zakoni. (Dalje pride).

Dopisi.

Iz Vipave, dne 5. jan. — Kakor že znano, so bile končane občinske volitve v Vipavi dne 28. pr. m. Zmagala je narodna stranka v prvem in drugem razredu, v tretjem pa klerikalna, ker se narodna stranka ni udeležila volitev v tem razredu zvanaj 4 glasov. Pohvaliti je treba gg. župana Hrovatina, grajskega Majerja in še nekatere druge, da so e potegovali za blagor občine in naroda v volitvenih zadevah, ker volitve so bile jako burne, kakoršnih Vipava še ni kmalu videla. Čuje se dosti glasov iz klerikalne stranke, da nameravajo napraviti v Vipavi konsumno društvo radi nekaterih trgovcev in obrtnikov, ki so volili z narodno stranko! Čemu pač konsumno društvo v Vipavi, ko je dovolj trgovin in se dobi vsega blaga zadosti, in sicer po isti ceni kakor v mestih; Kaj porečejo k temu trgovci klerikalne stranke?!

Iz kobaridskega okraja, dne 1. januarja 1900. Po tolikih bojih se je spolnila nam vroča želja, da se je otvorilo novo c. kr. okrajno sodišče in davkarija v Kobaridu. Ves okraj se veseli te nove prepotrebne pridobitve, katera povzdigne naš že tako priznani trg v vrsto najlepših, najzabavnejših, in upimo da tudi najzavednejših trgov na Primorskem. Danes je blagoslovil prečast. g. dekan so inijske prostore; in že v tem kratkem času jako priljubljeni g. sodnik Fabjan je otvoril ta prepotrebni urad, kjer bo imela zavetišče pravica in resnica. Po cerkvenih obredih v novi krasni sodni dvorani je govoril prečast. g. dekan v navzočnosti vsega uradništva, domačega starasinstva in sosednih gg. županov, učiteljev in drugih razumnikov o važnosti novega sodišča, o njegovem velikem pomenu. V svojem lepem govoru je poudarjal važnost in upliv cerkve, šole in sodišča oziroma državnih zakonov na družabno človeško življenje; z izbranimi besedami je poveljeval to važno pridobitev za t. Kobarid in za ves novi sodni okraj ter priučujočemu občinstvu toplo priporočal, da živi po božjih in državnih zakonih, na kar se bode pazilo uprav v tem sodniškem uradu, katerega je imenoval zavetišče udov, sirot, pravice in resnice. Na to je govoril g. kobaridski župan in se zahvaljeval njegovemu Velikanstvu in vsem njemu podrejenim justičnim uradom za to prepotrebno ustanovitev, katera dvigne Kobarid v vsakem oziru, katera bode nepreprečljive koristi za slehernega prebivalca kobaridskega okraja, ki bode iskal pravice v novoustanovljenem uradu. Dovolil je svoj govor s »slava« klici na presvetlega viadjarja.

Govoril je g. sodnik, kateri je opravičeval odsotnost g. dvornega svetnika in predsednika okrajnega sodišča viteza Defalcisa, ki radi boleznih in neugodnega vremena ni mogel udeležiti se te slovesnosti. Omenil je tudi, da je pooblaščen naznaniti občinstvu, da bode skrbel visoka vlada, da gotovo poravna domače prepire in difference, katere so nastale med Kobaridei radi sodniških in davkarskih prostorov, tako, da bodo vsi zadovoljni in to gotovo ne bo v škodo kobaridskega trga. To izjavo je vzel občinstvo z zadovoljstvom na znanje. Temu je sledilo predstavljanje gg. županov in razumnikov navzočemu uradništvu.

Ves trg je bil okrašen z narodnimi zastavami, in streli iz topičev so vsemu okraju naznanjali veselje prebivalcev našega trga. Županstvo je hrzljivo pozdravljalo vse merodajne činitelje, ki so se bili potrudili za ustanovitev našega sodišča.

C. kr. sodišče in davkarija je nameščena v lepih novih prostorih g. Fr. Urbančiča, o katerih se najugodnejše izraza vse uradništvo in občinstvo, da celo nekdanji nepriljubljeni imenovanega poslopja. Skoraj vse prebivalstvo našega trga in okraja je hvaležno imenovanemu gospodu, kateri je pospešil otvoritev z napravo tako primernih in lepih prostorov, kakoršnih nimajo mnoga sodišča na Primorskem. K sklepu pozivljamo ves naš okraj, naj dosledno skrbi za uradovanje in izključno našem materinskem jeziku, katerega pravice moramo povsod dosledno in energično zahtevati kljub mnogim oviram raznih naših nepriljubljev.

Iz Brd začetkom leta: Gospod urednik! Nekdo me je tako koncem novembra na dan svojega godu v Gorici nekam čudno pozdravil, tako nekako: »E tu Brate! Čes — dopisuješ v »Gorico«. No pa sem ga takoj potolažil, ker moji dopisi niso zabeleženi z neslano politiko, ker se mi dozdeva politikojevanje nehvaležno delo — dokler se niso vremena zjasnila. Resnici na ljubo: človeka večših pa vendar napadajo hudomušne misli, da bi i on poskusil »Valček saltin« v tej bujni družbi, a previdnost zmagala! Zato Vam tudi danes poročam le o navadnih zadevah. »Kdor govoriti kaj ne ve, on vreme hval« al toži«. Neka bude! Mislite si, da sem i jaz tak dušni revček, zato pa pričnem i jaz z vremenom. Slaba se nam godi v »teh blatnih Brdah«. Dež od zgoraj, blato od spodaj, burja od vzhoda, mornik »iz vinogradov laskih.« Taka nam prede — sedaj ko — dežuje. Pa ne mislite, da smo Brici radi tega zaspani. Ne! Že lani smo povedali drž. poslancu Gregorčiču, kje nas čevlji žuli, ter mu poslali iz 3 občin tako le pismo: »Prazen trebuh, prazna kasta, blatne ceste, slaba pasta!« ter ga prosili, da izposluje podporo bednim Bricem. Lani ni bilo nič. Letos smo zopet prosili istim potem, a

gospod dr. Gregorčič je odgovoril, da je bolje, obrniti se do c. kr. glavarstva. Ne vem, ali so gg. dr. Zinik, Fajfer, Spindler, Blankini itd. svetovali tudi svojim volilem tako! Ako i letos ne bode nič, pa pojdemo sami na Dunaj pred poslance, jim bomo kazali prazne vreče. No! no! kam sem zašel! — Brila so se letos nekoliko olepsala, žali Bog, da le na račun brislih praznih žepov. Birmo smo imeli, in zato je bilo treba praznjega oblačila. In res, vse cerkve so v nekakem svatovskem oblačilu. Jako okusno je prenovljena gradenska cerkev, pri kateri je dobil zvonik nov klobuk, pa ne mislite, da iz katere goriske »fabrike«. To delo je popolnoma domače, katero je izvršil priv. zidarSKI mojster Franc Melink iz Višnjevika, pošta Biljana. Ta podvzetan mož dela res čast svoji okolici s svojim spretnim in okusnim zidarskim delom; zato le v njegovo »fabriko«, ako treha strehi »blekov«, liši »kape« in zvoniku »klobuka«. Izvezban je tudi v črtanju »planov«, ter sprejema pod ugodnimi pogoji tudi zidarske učence. Zebe me — dosti je!

O priliki — nekaj na uho. Psi! Tiho! Pozdrav.

Iz Prage. — (Deželni zbor. — Mestni zbor in volilna reforma.) — V češkem deželni zboru, zavetišču fevdalne in buržuazijske vlade, je takoj v prvih sejah vzbudil poslanec Wolf pri svojih nasprotnikih nerazvoljenost, ki je smešna, filistrsko smešna. Gospoda se razvzemajo in pulijo za mrtve besede in zastarele oblike, a modernega življenja ne poznajo. Wolf je imenoval Češko provincijo, in zaradi tega tak vriše in hrup. Zalostno, a resnično je, da je moral Wolf učiti svoje nasprotnike: S tem, da morebiti prisilite par Nemcev izgovarjati »kraljestvo«, ne koristili sebi nič, nam pa ne skodujete tudi ne. Na tak način se češko državno pravo ne reši nikdar. A tako se seveda »branjijo« sveta narodova prava! V istini je Češko provincija, pokrajina, dežela avstrijskega cesarstva, kakor vse druge. Dokler se bode mo borili samo za besede, toliko časa si ne opomoremo. Naš boj kaže le našo neznanost in maost pri vsakem koraku, ki ga storimo.

Krepko je govoril pri razpravi o proračunu dr. Baxi. Povedal je par umestnih besed o prelirani lojalnosti, ki je tudi nam Slovencem malik. Na njegov prapor sicer ne moremo prigrigati, vendar radi priznavamo, da vsaj turtam zabriše ljudem resnico v obraz, ki si je drugi v svojem klečoplasztvu in sužnosti ne upajo. Pri dopolnilnih volitvah so se Wolfovci zopet pomnožili, izmed Čehov omenjam novega deželnozbornskega poslance Hofca, ki je zmagal s 500 glasovi proti socialnemu demokratu Dedlicu, dobivšemu 80 glasov. Da ne bi prodl delavski kandidat, so se združili Mladočehi in klerikalci, kakor pri državnozbornski volitvi poslance Breznovskega. Eden mladočehski list (»Vinohradské Listy«) si je upal nazvati to sramotno za svobodomiselnost stranko. Dandanes se sploh povsod sklepajo kompromisi, toda vedeti je treba: s kom in kako. »Stena stranka načelnega kompromisa ne d... Ako sklepamo že kompromis, bi morali tu iti le za kvalifikacijo oseb, ne za načela. Voliti med pozameznimi osebanimi nasprotniki mi strank ter po tem uravnati svojo taktiko — to je zame kompromis.

»Katoliški Listi« zadovoljno pišejo, da so zadnji čas prenehale polemike med volilnimi češkimi listi in med njimi. Jako značilno za obe strani!

V praškem mestnem zboru se je pred kratkim obravnavala volilna reforma, po kateri naj bi imeli volilno pravico za mestni zbor i one osebe, ki plačajo najmanj 3 gld. direktne davka in bivajo 3 leta v Pragi.

Seveda je bilo za praske mestne očete v tej volilni reformi preveč modernega. Izvolil se je odsek, ki bo skušal omajiti to reformo, primerno XIX.-XX. stoletju! Pri debati je dr. Milde (Staročeh, sicer je pa danes Staročeh in Mladočeh vse eno) odkritosrčno priznal, da bi ta volilna reforma koristila le socialistom! Pri tem omenjam, da so podali tudi socialni demokratje podrobno izdelani načrti volilne reforme, odgovarjajoč potrebam in nazorom naše dobe.

Zanimiv je bil dalje pri debati moment ko se je menda izreklo mnenje, naj bi imeli volilno pravico le osebe, rojene v »kraljestvu Češkem«. Tu so gospodje zatajili historično svoje državno pravo, ker bi ne privoščili radi volilne pravice tudi rojakom iz Moravskega in Šlezije. Vsi oni pa, ki imajo oči zato, da vidijo, in ušesa zato, da slisijo, imajo v tem nov dokaz, koliko je vredno »buržuazijske češko državno pravo«.

Realisti se organizirajo kot politična stranka. Izvolil se je že odbor. —

Domače in razne novice.

Izkaz žrebanja loterije »Solskega doma«. — (Debelo tiskana stebila značijo skupino; drobno tiskana pa stebila iz one skupine, za katero stojijo. Skupine, katerih v izkazu ni, niso bile prodane in so se torej pri žrebanju izpuštile v prid kupovalcem sreček.)

1: 36, 53, 77, 94; 2: 19, 24, 26, 45; 3: 72, 77, 84; 4: 26, 33, 41, 88; 5: 10, 11, 35, 59, 61; 6: 59; 7: 45, 69; 8: 6, 22, 46, 90, 94; 9: 2, 44, 58, 77; 10: 2, 5, 10, 93; 11: 30; 12: 21, 67, 85, 92, 96; 13: 35, 51; 14: 3, 7, 30, 32, 49, 54,

65, 97; 15: 13, 45; 16: 42, 48, 71; 17: 3, 41, 85; 18: 32, 41, 58, 68, 85; 19: 2, 42, 47, 76, 85; 20: 51, 69, 70, 96; 21: 5, 18, 20, 42, 90, 94; 22: 17, 23, 36, 45, 49; 23: 17, 22, 30, 58, 59; 24: 14, 39, 53, 63, 84, 89; 25: 14, 28, 62, 81, 88; 26: 10, 27, 38, 48, 78; 27: 35, 57, 83, 87; 28: 3, 10, 43, 67, 91, 99; 29: 56, 67, 72; 30: 2, 80, 93; 31: 8, 31, 57, 74, 98; 32: 42, 65; 33: 49, 57, 65; 35: 9, 22, 26, 43, 47; 36: 29, 90; 37: 4, 31, 35, 51, 86, 88; 38: 63; 39: 32; 40: 7, 16, 23, 38, 65, 75, 93; 41: 54; 42: 1, 19, 23, 37, 48, 63, 69, 71; 43: 3, 6, 64, 80; 44: 18, 45, 65, 67, 82; 45: 46, 58, 74, 80; 46: 10, 15, 29, 37, 69, 84; 47: 13, 82; 48: 13, 15, 75, 91; 49: 10, 45, 61, 69, 87, 91; 50: 25, 53, 66, 67; 70: 12, 13, 15, 31, 75; 73: 46, 74, 75; 78: 19, 43, 44, 66, 75, 88; 85: 3, 35, 70, 80; 86: 13, 18, 24, 41, 53, 54, 57, 87, 98; 87: 2, 4, 9, 37, 45, 47, 62, 64; 88: 56, 73; 89: 18, 21, 74; 90: 58, 73; 91: 31; 92: 18, 25, 67; 93: 3, 45; 94: 53, 63, 66, 86, 97; 95: 71, 74; 96: 31, 37, 60, 98; 97: 3, 6, 62; 99: 27, 49, 50; 101: 5, 10, 38, 50, 77.

Kdor ima eno ali več tukaj navedenih srečk, more sprejeti dolžni dobiček proti doprineseni srečki vsaki dan od 11.—12. ure dop. v „Solskem domu“.

Ako stanuje zunaj Gorice in nima prilike poslati po svoji dobiček kako osebo, naj pošlje srečko po pošti s podpisom na zadnji strani, gospej Avgusti Šantel via ponte nuovo 26, da se mu dobiček dopošlje.

Še jeden kandidat. — Srpeniški žup. g. Logar agituje za namestniškega svetnika grofa — Marencija. Poskušal je tudi na Trnovem, v Čezsoči in na Žigi. — Čudno! Saj je g. Logar sicer pameten mož pa ne da bodi volile poslance vse slov. občine in Goriskem in da tu pač ne more biti niti govora o kaki taki kandidaturi!

Društvo veleposestnikov. — V pripravljenem odboru za ustanovitve društva veleposestnikov so gg. Jakovčič, Benjak, Kocjančič, Andr., Klanjšček, Zlat., Ples, Martin Fran., Simčič Ivan, Muba. S tem popolnujemo vest v zadnji številki, ker tam niso bili vsi navedeni. Pripravljeni odbor predloži v najkrajšem času društvena pravila c. kr. namestništvu v Trstu v potrjenje.

„Kazipot“ pridemo „Soči“ kot prilogo v sobotni številki. Kdor zeli „Kazipot“ elegantno vezan, naj se kmalu oglasi ter dopošlje 1 krono. Za nenaročnike stane mehko vezan 80 kr., trdo vezan pa gl. 1-20.

Kaj pomeni to? — Pisejo nam iz mesta: „Dne 31. decembra pr. l. so prinesli v farno cerkev na Placuti in krstu otroka. Starši in bolri novorojenčka so Slovenci, zato so govorili slovenski. G. kaplan pa jim je ukazal, da na vprašanja, ki jim bodo stavljeni, morejo odgovoriti italijansko ali latinsko, slovensko pa ne, na nikak način! Ali misli morda g. kaplan, da so Slovenci v Gorici navezani znati in govoriti italijanski, ali celo — latinski?! Ali pa morda misli g. kaplan, da ako boler govori slovenski, ne bo krst veljaven?“

Tako dopisnik. Za danes vprašamo le: Kaj pomeni to? K stvari se povrnemo, ako dobimo od veljavne strani odgovor, kakor tudi, ako ga ne dobimo, ker tako postopanje treba „oceniti“, kakor mu priteče.

Slovenščina na brzojavnih uradih. Iz Mirna v Gorico ni daleč, in človek dospe v mesto, ne da bi se utrudil, ali tako je na cesti, na brzojavni nad cesto pa je vse drugače. Dne 26. dec. pr. l. je bila oddana v Mirnu brzojavka št. 16., ki je dospela v Gorico adresatu tako-le skrpucana: „Imano skupen lou te prikacujen prinesli agarat“.

Komu je to podobno? Torej niti iz Mirna v Gorico ne more dospeti brzojavka brez napak!

Dne 24. pr. m. je bila oddana pod št. 352 brzojavka v Gorici 3 za Sezano. Naslovno ime je končavalo na — „ic“. Uradnik je najbrže mislil na — „ic“, in zato je brzojavil naslovno ime na — „ig“. Na ta način se je ime v c. kr. brzojavnem uradu vedoma in brez dvoma hotoma popačilo v italijanski — „ig“!

Zdi se nam, da sodimo prav, ako rečemo, da v obeh slučajih ne zadene krivda ne brzojava v Mirnu in ne v Sezani, ampak le v Gorici, kjer se vedno nimajo smisla za slovenščino.

Proti takemu pačenju slovenskih naslovov, ko se pravilno pisani — „ic“ spremeni v laški „ig“, moramo že tukaj javno protestovati. Dostavljamo, da so se storili primerni koraki, da se v tem podučiti tudi brzojavno ravnanje v Trstu.

Jako značilno! — „Gorica“ hvali „Prim. List“, kateri piše:

Obupal sem že nad prihodnostjo slovenskega ljudstva, čegar mladina je izročena učiteljem, ki so na obnem zboru „Zaveze“ v Gorici pokazali, da so pristasi protislovenskih liberalcev brezverskega „Uč. Tovarisa“. Na drugi strani kriči: Proč z umazano cunjjo, kateri je ime „Slov. Narod“. (Enako je rekla „Gorica“ o — „Soči“.) „Gorica“ hvali program „Prim. Lista“, a sama zopet prikrito koketuje z „Uč. Tov.“ in „Slov. Narodom“. Dovolj!

Poštenost na „katoliški podlagi“. — „Prim. List“ je zapisal v 2. št. v. „V vsaki številki „Soče“ citamo o židovih. „Soča“

povzdiguje židovstvo čez mero. Sam Luzzatto mora biti vesel! itd.

Mi dostavljamo! Sam lucifer mora biti vesel, da katoliški prvaki tako nesramno in drzno lažejo, opravljajo, obrekujejo in svet sleparijo! Tako pride lucifer najprej do zmag, da — vera opeša! Uresničuje se obče znana prislovica iz naših hribov: Vera po f... gor po f... dol!

„Prim. List“ in naši trgovci. — Organizacija trgovskega in obrtnega stanu ne pusti mirno spati častilo gospodo okoli „Prim. Lista“. Mi jim radi verujemo, da se boje za svojo neomejeno gospodstvo, ako se organizujejo trgovci, obrtniki, veleposestniki itd., zato skušajo metati polena pod noge! — Dolej se je posluževal v glavnem le strasila pred „Sočino“ stranko! Mi pa pravimo: Ako bi trgovci, obrtniki itd. ne imeli se lista, ki pospešuje njihovo organizacijo, bi ga morali ustanoviti. Ker je pa taka organizacija v programu lista, ki je že razširjen in najbolj vpliven, je strah pred njim smešen!

V ostalem pa je vsa tendenca „P. L.“ docela neprijazna proti trgovini in obrti. Glavni razlog, s katerim se obrača proti trgovski organizaciji, je ta, češ: nikjer po svetu niso mogli preprečiti konsumnih društev, tudi vi jih ne! Poštenjak pa se boji povedati, da konsumna društva so po večini že naredila krah in da se obračajo vsi pametni ljudje proti njim; za nje delujejo le ljudje, katerim je hrepenceje po samovladni zmesalo vse pojme.... Tudi ni res, da so nastala konsumna društva na Kranjskem vsled takega pa takega vedenja trgovcev; marveč res je, da so nastala druga za drugim kar čez glavo trgovcem, ne da so se ti sprva zavedli nevarnosti. Zganili so se šele tedaj, ko je streha že gorela! Mi na Goriskem smo se zganili še o pravem času! Podobno nesrečno spekulacijo klerikalnih samodržcev preprečimo: ako ne zlepa pa zgrda!

Mrtva roka! — Pod tem naslovom smo posneli po strokovnem listu nekoliko številk o bogastvu katoliške cerkve. Na to je nastala v nekaterih slov. listih polemika. — Prav zavlatrsko se obnaša v tem „P. List“, ki napada radi one notice g. Gabrščekova; enako je storil „Slov. List“. — Kaj pa ima tudi pri tem opraviti oseba Gabrščekova? On ni notice ne spisal ne čital pred natismo! Pustite torej o se b e in udarite po „Soči“, kolikor se vam poljubi! Vidi se, kakó težko je našim „katoličanom“ biti stvarnim! Le z loparjem po osebah, to je njih veselje! Ako pa dobé časili le majhen odgovor po njihovem receptu, pa se zgražajo nad nami, kakor farizeji nad čestinarjem, češ: hvala Bogu, da nismo taki! Farizeji!

Koncertna veselica „Gor. Sokola“ na dan sv. Treh kraljev je glede na naše razmere še dobro vspeła. Vspored se je vsilil točno točko za točko, ter je občinstvu ugajalo toli petje kolikor tamburanje. Gg. pevci so spolnili svojo dolžnost, dasi bi bilo glede petja zeleti še marsikatero popolnost, do katerih pa pridemo sčasoma. Tamburanje pod spretnim vodstvom g. Širca je bilo kaj izborno, kakor vselej. Zato je bilo obilo pohvale. Nad vse pa sta ugajali točki „Stante zvezde“, serenada za bariton (g. Slokar) s spremljevanjem tamb. zbora in „Dalmatinski šajkas“, dvospev (gg. Slokar in Posga) s spremljevanjem glasovirja. Med posameznimi točkami se je oglašal na odru fonograf, kateri le, žal, ni vedno dosti čisto „govoril“, ali je bil marsikomu med občinstvom pravo iznenađenje, kakor je kazalo obilo ploskanje. Po končanem vspredu je začela prosta zabava, ki se je razvila prav živahno. S kratka: Nastop „Sokola“ v soboto je bil lep in dostojen, in vsakdo, kdor se je udeležil te koncertne veselice, je bil zadovoljen, in seboj je vesel pričrjanje, da „Sokol“ postaja od dne do dne prevažno društvo. Sicer je bilo občinstva dokaj, zlasti srednjega stanu, ali pogrešali smo še marsikoga!

Zahvala. — Podpisano načelnštvo si šteje v prijetno dolžnost, izroči svojo najiskrenejšo zahvalo vsem častitim rodoljubom, ki so tako blagohotno se odzvali našemu vabilu k delovanju pri loteriji „Solskega doma“. Iskrena hvala darovateljem doneskov v denarju in kupljenih dobrot; izdevalcem in izdelovalkam mičnih lasnoročnih del; marljivim prodajalcem in prodajalkam, konečno kupovalcem in kupovalkam sreček. Naj njihovo vrgledno poštvovalnost poplača prijetna zavest, da so s svojim delom prav izdatno pripomogli k uspevanju našega šolstva v Gorici, s tem pa k ustanovitvi boljše naše bodočnosti!

V Gorici dne 8. jan. 1900.
Načelnštvo ženskega oddelka „Solskega doma“.

Razgled po svetu.

Novo ministerstvo. — Govori se o novem ministerstvu. Načelnik bi bil Körber, ki je imel zadnje dni že pogovore z raznimi politiki. Pridobil je baje tudi Jaworskega že za to, da sprejme kak član poljskega kluba ministerstvo brez portfelja. Grof Goëss postane neki minister za trgovino! V Trst za namestnika pa bi prišel bivši naučni minister Bylandt-Rheidt. — Na Dunaj je bil poklican tudi predsednik Kranjske baron Hein, ki bi postal poljedelski minister!

To so seveda le še kombinacije, kako bo, pa razvidimo v kratkem.

Po drugem viru bi prišel v Trst za namestnika baron Dipauli.

Nemški radikalni listi zahtevajo, da morajo skoro vsi portfelji novega ministerstva biti podeljeni zanesljivim pristajem nemške napredne stranke.

Vojna v južni Afriki. — Če so zadnja poročila verjetna, so zopet Buri pokazali, da Angleži jim ne bodo kmalu kos. Pri Moltenu so premagali Buri generala Gatacre ter odbili popolnoma desno krilo njegove armade, tačas, ko so kapski Buri železnisko progo proti jugu razdrli. Burski general Schöman je odbil pri Colesbergu napad generala Frencha ter je pregnal Angleže iz vseh pozicij in jih obkolil tako, da se ne morejo umakniti na nobeno stran; torej so ujeti. — Colesberga so se polastili Buri železniskega vlaka z živili, namenjenimi Angležem. Nekatera angleska poročila pa trde, da Buri so v Colesbergu obkoljeni ter niti ganiti ne morejo! Torej ni nikdar točnega poročila tako, da se ne more skoro nikoli sporočiti glede na pravo stanje vojne — čiste resnice!

Raznotere vesti. — Slovenski trgovski pomočniki v Trstu priredé dne 4. februarja t. l. velik ples v gledališču Armonia. — Pevsko in balno društvo „Dom“ na Repentabru je priredilo na Silvestro zabaven večer, ki je vpel prav sijajno. — V Ljubljani so ustanovili „Ruskijski Kružok“; vlada je pravila že potrdila, poprej pa se je tako bala rušine med Slovenci. — V kazniščih v Steinu na Nižje Avstrijskem se je obesil Viktor Krauthauf, zloglasni ponarejevalec bankovcev; poskusil se je bil obesiti že večkrat, ali doslej so ga bili rešili vselej. — V Moravski Ostravi so ostavili rudarji v Karolininem rudniku delo, ker jim gospodari nočejo zvišati služuznine; doslej se še niso poravnali. — V Kastvu je umrl Ivan Kalavaris, po Istri in Notralskem dobro poznat trgovec in domoljub.

Cenzura na Ruskem. — Ruski car je izdal ukaz, po katerem morajo v novem letu postopati svobodneje v cenzuri. Svobodna kolportaza za vse cenzuri podvržene liste je že lep čas uvedena. V Avstriji pa smo se šele v zadnjem hipu odšlega stoletja komaj rešili cenzuriskega kolka!

Rusijo posnemati v marsičem, bi bilo prav!

Na Reki namerava tamkajšnja „Narodna Čitaonica“ proslaviti svojo 50-letnico z igro. „Jedinstvo“ pravi k temu: „Narodna Čitaonica“ na Reki je danes za figuro. Ni središče, ni zatočišče reskih Hrvatov, katerih je na Reki okoli 13.000. Bilo bi radi tega prav, da se sestane nekoliko rodoljubov, da se dogovore, kako bi se proslavljenje 50-letnice uporabilo za to, da se vsi Hrvati (tudi Slovenci! Ur.) snidejo in dogovore, da bo na Reki malo bolj — živahno!

Mej Nemčijo in Anglijo preti nastati resen razpor, ako angleska vlada kmalu ne ustreže zahtevi Nemčije, ki temelji na naslednjem dogodku. Nemski parnik „Bundesrath“ je pred nekaj dnevi priplul z nekaj sto ljudij in precejšnjo zalogo blaga v delagoški zaliv in se hotel tam vkrcati oziroma izložiti blago. Vohunski Angleži pa, ki menijo, da so gospodarije celega morja, so naglo ustavili „Bundesrath“ ter zapovedali poveljniku, da mora s parnikom v Durban, ker ima na njem prepovedane stvari, da se tam ukloni razsodbi posebnega sodišča. Do tedaj so proglasili vse za zaplenjeno. Na ladiji se nahaja poleg ljudij — nekaj častnikov in zdravnikov — več tisoč sedel za Bure ter nekaj moke in drugih živil, torej predmeti, ki po nobenem pravu niso prepovedani. Vlada v Berlinu je bila takoj odposlala v London noto, v kateri zahteva, da se to kršenje narodnega prava — takoj popravi. Kaj ukrenejo sedaj londonski oficijelni krogi, se še ne ve, a pričrjano je vse, da ima Nemčija popolno prav, ko trdi, da bi jedinolet Portugalci kot druga nevtralna država smeli ugovarjati dovažanju prepovedanega blaga Buram, ker v njih zaliv se sme dovažati vse in nihče in tudi ne Angleži ne morejo ustavljati tujih ladij ob tuji posesti.

Naradno gospodarstvo.

Uvoz svinj. C. kr. avstrijsko ministerstvo notranjih del je prepovedalo zaradi bolezni uvoz svinj iz okraja Sušak, Požega, Pregrada, Klanjec, Krapina, Djakovo, Nasice in Zagreb. Od prejšnjih prepovedij ostajajo v veljavi one, ki se tičejo okraja Gjurjevaca, Križevci, Vojnić, Stubica in Novi Marov. Vvoz od Karlova, Križevca, Osieka in Varaždina je zopet dovoljen.

Žitna skladišča. — Na doljnem Avstrijskem je 12 žitnih skladišč, ki imajo občajno prostora za 50 vagonov žita. Skladišče v Ehreichsdorfu ga vzame v se celo 100 vag. Na Č. škem je dosedaj še samo eno tako skladišče in sicer v Bilini; ustanovlja se pa v Lounih, za katero se je na shodu 17. dec. m. l. istotam vpisalo že 215 deležev po 10 krov. — Na Slovenskem imamo jednako skladišče v Sinčivasi na Koroškem.

Kronska veljava. — Z prvim januarjem se je začela kronska veljava. Ljudstvo je zato nekam zbganov, v trgovini tudi ne gre kakor po navadi. Blagajniki in blagajničarke se pritožujejo, kako težkože imajo te dni: zmotijo se tudi večkrat. — Razni novoletni voščenci so bili pa te dni za 2

vin. kaznovani, ker so nekateri voščitelji pozabili, da je treba za — razglednico marke 5 vin.

Kako trgovci drugje! — Te dni je izšel koledar českoslovanskega trgovstva („Kalendar obchodnictva českoslovanského na 1900“) v zalogi našim bralcem že znanega trgovskega časopisa „Český Lloyd“. Uredil ga je redaktor Jos. V. Herain, ki piše v predgovoru: „podavajoč deseti letnik našega koledarja javnosti, se nam zdi, da ni treba prav nič dodati v kako priporočilo. Kakor pri prejšnjih letnikih, tako se tudi sedaj nismo strasili največjega truda, samo da si ohranimo stari znameniti glas, kakoršnega se raduje že nekoliko let naš koledar v trgovskih krogih“. In ni čudno! Pri čeških trgovcih sta ponos in zavest stanovska globoko vkoreninjena. Zato tudi vspeva trgovski koledar, ki je, pa tudi po svoji koristni vsebini prav neobhodno potreben vsakemu trgovcu. Obsega najrazličnejše članke kakor: „O natakanju piva v steklenice in njegovi prodaji“, „O loteriji“, „O prodaji tabaka“, „O čeških trgovskih društvih“, „O trgovskih knjigah“, „O kolkih“, „O pošti“, „O izkazu sposobnosti“, itd.... Same vsak dan porabne stvari. In cena? Samo 2 krone in 40 vinarjev. Tako na Č. škem! In mi? Jedinó „Kazipot“ je praktična knjižica za trgovca, ali je, žal, samo za deželo gorisko! Kdaj bo slovensko trgovstvo imelo kak sličen svoj koledar! V združenju in organizaciji je moč!

Oznaillo c. kr. finančnega ravnanja v Trstu dne 1. januarja 1900, s kojim se vnovič razglašajo veljavni roki za plačevanje raznih neposrednih davkov kakor tudi posledice zanemarjanja istih.

Finančno ravnanje v Trstu po nuznanju vselej postave z dne 9. marca 1870 drž. zak. št. 23, da se sledeči davki imajo v teh-le rokih plačevati:

a) zemljarina v mesečnih obrokih, in to: prvega vsakega meseca naprej;

b) hišno-razredni kakor tudi hišno-najemni davek zunaj mesta Trsta v mesečnih rokih in to: prvega vsakega meseca naprej; v mestu Trstu in okolici pa se mora plačati hišno-najemni davek 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra;

c) 5% davščina od hiš davka prostih radi zidanja ima se v onih rokih kakor hišno-najemni davek t. j. v Trstu in okolici 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra, zunaj Trsta pa prvega vsakega meseca naprej plačati;

d) obča pridobarina se ima plačati za vsako četrtletje naprej 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra. Isto tako treba plačati pridobarino od javnemu dajanju računov podvrženih podjetij v starih rokih 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra dospelajočih obrokih;

e) kolikor se prihodarina ne plača na način, označen v §. 133 zakona od 25. okt. 1896 drž. zak. št. 22, t. j. odbitka, treba je poravnati v dveh jednakih 1. junija ter 1. decembra dospelajočih obrokih;

f) osebno dohodarino je plačati s prihrankom določeb §. 234 zakona od 25. okt. 1896 drž. zak. št. 220. oziroma cesarske naredbe od 8. julija 1898 drž. zak. št. 120 v dveh jednakih 1. junija ter 1. decembra dospelajočih obrokih. Vsled teh zakonskih določeb so dolžni vsi oni, ki izplačujejo dohodke v §. 167 ter 168 gornjega zakona omenjene, ako isti niso zgolj spremenljivi, odtegniti prejemnikom od teh dohodkov predpriano osebno dohodarino in plačarino, ki se jim v to svrhu vsakoletno prijavi. Odbitki se opravljajo v istih rokih in v istih razmernih obrokih, kakor izplačevanje prejemkov.

Kdor navedenih neposrednih davkov z državnimi dokladi vred ne plača najpозnejše v 14 dneh po preteku roka, določenega za poravnanje vsakega teh davkov, je dolžan plačati zamudne obresti, če preseže posamezni redni davek z državnimi dokladi vred za vse leto 100 K.

Zamudne obresti se računajo od dneva, sledečega roku za vplačanje, do dne plačila tako, da pride po 2°/₁₀₀ v. na vsakih dve sto kron vsaki dan, kar se z dolžnim davkom vred potirja.

Slednjic se opozarjajo plačalci še na sledečo določbo §. 5. zakona z dne 9. marca 1870 drž. zak. št. 23; „Če bi se o začetku novega davčnega leta še ne bil mogel dolžni davek za to leto posamnim davkoplačevalcem stalno predpisati, naj se davki za ustavno dovoljeni čas plačujejo v znesku, predpisanem za preteklo davčno leto, dokler se ne odmerijo novi davki, v katere je potem vsteti že izvršena plačila“.

Zahvala.

Tim potom izrekajo podpisanci najiskrenejšo zahvalo vsem soročnikom, prijateljem in znancem ter sploh vsem udeležencem mnogobrojnega pogreba našega nezabnega

očeta,

Osobito se še zahvaljujemo rihemberškemu županstvu, g. Pavlici, kakor ostalemu staršinstvu. Bog stotero povrni.

Svino, dne 8. jan. 1900.

Anton Ježelič, Katarina Ježelič, Iv. Ježelič, sopruga.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena „Vzgoja in omika ali izvir sreče“ (neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega da more sebe in druge blažiti in prav okoliš, ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri Jožetu Valenčiču na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse No. 84. 3. Stg., II. Stk., Th. 38.)

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana; knjig je malo več.

Naznanilo.

Dovoljujem si naznanjati slavnemu občinstvu in preč. g. duhovščini, da sem se preselil 5. januarja 1900. iz hiše št. 1 v ulici sv. Antona v isto ulico št. 7 (v hišo g. J. Kopača, svečarja).

Ker bodem skrbel tudi nadalje, da svoje c. odjemalce točno postrežem kakor doslej, se za mnoga naročila najtopleje priporočam

učeni
Franc Čufar, krojač,
v ulici sv. Ant. št. 7.

Mlin

z gozdom in senožeti
na reki Vipavi blizu Žabelj je na prodaj ali v najem. Ponudbe na naslov: grof Mels-Colloredo v Štanjelu na Krasu.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 235-8

!! Za ves svet !!

Kdor želi vkupiti dobro, zanesljivo in jako ceno uro, naj zahteva ilustrovani cenik ur, verižic, zlatnine in kineskega srebra!! Zastonj in franko!

Posebnosti:

Ura „Prima“, kakor zgoraj . . . gld. 1-10
Budilka, reform. 1-45
Ura z nihalom in godbo 6-70
Rem. iz pristnega niklja Japy . . . 2-20
srebrna, dvojnati srebrni pokrov . 4-25
14 karat zlata Rem. za dame . . . 9-75

Srebrne in zlate verižice računajo se v gramih po dnevnem kurzu. Posamezni zlati in srebrni izdelki so pregledani po c. kr. prihrnem uradu. Kar ne ugaja se sprejme nazaj tekem 8 dni; denar se tudi vrne takoj račun. Švicarska tovarna in izvoz ur

J. Wanderer, Krakovo,
Stradon št. 1.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske inonarije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi ozorje.

Cena zmerno. Postrežba poštena.

Tovarna lamburic
3. Stjepušin
SISAK
(Hrvatska)

Na zahtevo pošilja vsakomur brezplačno ilustrovane cenike.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici

priporoča vesplošnoslavnemu občinstvu svoje priznane izborne

testenine,
kot makarone, fideline in različne vloge za na juho v različnih kakovostih.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem kraju v treh letih toliko testenin zavžilo kot najinih v tem času kar jih izdelujejo.

Spoštovana gospodinja! Sezite po teh pristno domačih testeninah, katere pri nas sedaj še oni s slastjo zavživajo, ki dosedaj o testeninah še vedeti niso hoteli. Ker so bolj okusne, tečne in redilne kakor vsake druge, sva gotova da se morajo vsakemu pri- ljubiti, kdor jih pokusi.

Dobe se v vseli prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kilogr. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Čemu v Ameriko,

ko si doma lahko denarja za- služi, kdor zna pisati in brati in mu je resna volja truditi se. Vprašanja v tej zadevi pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom „Ne v Ameriko!“ poste restante v Ljubljano.

SAUNIG & DEKLEVA

V Gorici — Nunska ulica 14-16 — V Gorici

Prodajalnica
in
edina mehanika
popravljalnica
šivalnih strojev

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev n. pr. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobé od gld. 32 naprej.

V zalogi imata tudi dvokolesa, puške in samokrese.

—————

Zaščitna znamka: SIORO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIORO“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka E. Riessner, v Nunski ulici 3, (nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svoje lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsako vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob- nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmernih cenah. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.)

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Kuštrin Anton
trgovec
z jedilnim blagom
Gospoška ulica št. 23.
Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.
Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.
Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.
Obljubljuje točno in hitro postrežbo.

Dobi se povsod

Kalodont

priporočano najbolje sredstvo za čiščenje zob.

Novoporočenci pozor!

Stejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vitorini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironcollijeve.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih Črntogorjevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leon, katere so lepše in okusnejše izdelane in ceneje od Dunajskih in Beledajstanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih nizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogača zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice z trja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, hoditi tedenske ali mesečne. Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

**V zalogi
ima najelegantnejše
sof., na katere se
še posebej opo-
zarja!**

Kakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker se vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Ziražuje torej na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z prečiščenim okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vs h, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, kateri okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj okusn, barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začetni in polagamo na polovico vsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljšo nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, krideljujoča in krepujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastojoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prilranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova „kava se ne sme nikoli od- prta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom „Kathreiner“.